

Preek naar Habakuk 3 en Marcus 4 – 2 oktober 2022

Gemeente van Christus,

Het Koninkrijk van God is als een mosterdzaadje. De parabel is natuurlijk overbekend en heeft daarom het gevaar dat het moeilijk is om er nog een nieuwe les uit te halen. Soms is het in het geloof echter de kunst om de lessen die we al zo vaak hebben gehoord, te leren herwaarderen zodat het zaadje nog dieper wordt geplant. Geloven lijkt op trainen, soms moet je lang hetzelfde doen, om op termijn echt effect te kunnen zien.

Het mosterdzaadje is verwaarloosbaar klein. Klein genoeg om op de keukenvloer tussen een kier te rollen. Klein genoeg om tussen zandkorrels bijna niet op te vallen. Voor de leerlingen van Jezus is deze vergelijking een geestelijke domper. Zij hadden verwacht dat Jezus als wijze maar sterke macho-koning de Romeinen Israël zou uitschoppen en een tijdperk van vrede zou inluiden. Een mosterdzaadje? Het koninkrijk zou eerder een eik moeten zijn, hoog uittorend boven alle andere reiken. Een mosterdzaadje, wat kan dat nou betekenen?

Het is iets dat we constant zien in de Bijbel. God presenteert zich niet op de manier zoals de mensen hopen. De leerlingen hijsen Jezus in de evangeliën constant als hoogste koning op de troon, waarna hij er meestal direct weer afstapt, hun voeten wast en zich inlaat met de laagsten in de samenleving. Jezus is niet de gedroomde politicus die iedereen bij elkaar brengt en met redelijke woorden voor hetzelfde doel laat streven. Nee, hij is de politicus die tegen de status quo aanschopt, in arbeiderswijken rondloopt, verafschuwt wordt om wat hij doet en zegt, en van het Binnenhof in Den Haag een locatie voor de voedselbank zou maken. Jezus stemt niet in met de verwachtingen van zijn leerlingen. Voordat er een kroon komt, moet er eerst een kruis komen.

Zoals God in het Oude Testament soms optreedt, zo zien wij God stiekem toch graag. Zoals we vandaag in Habakuk 3 bijvoorbeeld hebben gelezen. De God die voor ons opkomt, desnoods met geweld als we dat zelf niet kunnen. De God, die vijanden omverblaast als ze onze vrienden niet willen zijn en zo mensen weer vrijheid geeft.

Het beeld is erg dubbel. Liever hebben we een vredelievende God, die alles met de knip van een vinger verandert. Maar voelen we ons in het nauw gedreven, dan hopen we toch dat God ingrijpt en voor ons partij kiest.

God lijkt daarbij onbewust, op de mens die wij zelf graag zouden willen zijn. De onafhankelijke, krachtige maar toch benaderbare mens. En juist omdat wij het moeilijk vinden om afhankelijk van anderen te zijn, omdat wij niet fysiek zwak en geestelijk vernederd willen worden, hebben wij moeite met het beeld van God als Christus. De zoon van een timmerman uit een nietsbetekenend dorpje, vermoord door kruisiging. Wat voor sterke en onafhankelijke God is dat? De God die door mensen wordt neergehaald.

Gods bouwt zijn koninkrijk echter niet op manieren die wij verwachten. Maar op manieren die uiteindelijk, goed lijken te kloppen, langs wegen die we zelf niet snel zouden gaan. Het feit dat ik hier vandaag sta, als jullie predikant, is zo'n perfect voorbeeld van de gekke maar verstandige manier waarop God dingen doet.

Als kind had ik nooit gedacht dat ik predikant zou worden. Ik voelde mij wel aangetrokken tot dat wat ons normale leven overstijgt, maar ik leefde in een context waarin het niet meteen logisch was dat ik predikant zou worden. Onmogelijk was het niet, want in ons gezin was genoeg ruimte voor zingeving. Ik klom als kind op een fietsvakantie in Friesland, toen we een kerkje bezochten, zelfs een keer op de preekstoel daar. Achteraf zou mijn vader in het vakantieboek schrijven: "misschien een toekomst als

predikant''? Of het goddelijke voorzienigheid of ouderlijke wijsheid was, wie zal het zeggen? Hier en daar stonden deuren open die naar dit ambt en deze kerk zouden leiden. Maar er stonden ook vele andere deuren open.

Wie weet hoe God in deze wereld aanwezig is? Hoe God inwerkt op wat wij doen? Jezus vergelijkt het koninkrijk niet alleen met een mosterdzaadje, maar ook met een boer. Die wakker wordt, zaait, weer gaat slapen en weer wakker wordt en het zaad langzaam ziet ontkiemen, maar niet weet hoe. Het is voor ons onzichtbaar om te zien HOE God werkt in wat wij doen en meemaken, maar op den duur is het wel zichtbaar DAT het gebeurt.

We weten niet HOE het kan dat het graan opkomt. Ja natuurlijk kunnen we allerlei biologische en natuurlijke processen gebruiken om te beschrijven hoe het gebeurt. Maar hoe het KAN dat er leven zit in zo'n zaadje, over de waarom van het groeien, die kennis hebben we niet.

''God werkt op mysterieuze manieren''. Het is vaak een uitspraak naar aanleiding van gebeurtenissen die ons aangrijpen en waarop we geen bevredigend antwoord hebben. Het is echter ook een uitspraak die alles plat slaat en zo een theologische dooddoener wordt. Maar het feit dat we dit zo voelen, betekent niet dat het niet waar is. Het laat denk ik eerder een vorm van ongeduld zien, omdat we niet getroost worden op het moment dat we willen. De uitspraak ''God werkt op mysterieuze manieren'', komt van een gedicht van de 18de eeuwse Engelse dichter William Cowper, die zijn hele leven met depressie worstelde, maar in zijn emotionele duisternis toch probeerde te zoeken naar de troostende aanwezigheid van God.

''God moves in a mysterious way,
his wonders to perform;
he plants his footstep in the sea,
and rides upon the storm''.

Jan Willem Schulte Nordholdt vertaalde het als volgt, in lied 943:

''God gaat zijn ongekende gang,
vol donk're majesteit;
die in de zee zijn voetstap plant
en op de wolken rijdt''.

Onze uitdaging als mens, is de rolverdeling te erkennen die wij hebben met God. Wij doen wat wij kunnen, maar dat wat wij niet kunnen, valt toe aan Gods verantwoordelijkheid. Het probleem daarmee is echter dat we als mens alles willen kunnen. We willen het liefst God zijn. Alles over ons eigen leven weten en beslissen. Het kan niet. En het zal niet gebeuren. Maar het hoeft ook niet, want als wij het niet doet, dan gebeurt het alsnog, omdat God het doet.

Wij zijn boeren, die zaaien op het land, maar niet kunnen voorspellen wanneer het zaad ontkiemt. We zaaien mosterdzaadjes in ons alledaagse leven. Kleine dingen, soms onbetekenend klein, zo weer vergeten, maar die met de hulp van God, desalniettemin een grote uitwerking kunnen hebben.

Soms lijkt het zelfs, dat hetgeen wij doen, helemaal geen zin heeft op de korte termijn. We zien zelf namelijk niet direct de oogst van wat we zaaien.

Ik sta zo af en toe, op woensdagmorgen tijdens de markt, bij de Dreiumme hier in Warnsveld, niet omdat het direct zin heeft, maar omdat het mijn roeping is om te zaaien. Zoals de zaaier zaait en niet weet hoe het zaad opkomt, zo moeten wij het evangelie verspreiden, desnoods met woorden, en vertrouwen op God. De rest is aan Hem. De kleine dingen die we doen, kunnen uitgroeien tot iets groots, niet omdat wij zo ons best er voor doen, maar omdat ze gemaakt zijn om groot te worden.

Het ligt buiten onze verantwoordelijkheid dat alles gaat lukken, maar het is onze taak om mee te werken aan dat proces. Ieder van ons, is verantwoordelijk om daar aan bij te dragen, ieder op zijn of haar eigen manier. God treedt onafhankelijk van ons op, net zoals Habakuk alleen maar kan toekijken hoe God optreedt.

Geloven lijkt trainen, zei ik zo eerder. Soms moet je lang hetzelfde doen, wil je op termijn effect zien. Maar is dat de eis voor een groot geloof? Als de eis alleen geestelijke discipline is, dan hadden de Farizeeërs vast en zeker gewonnen. Dat waren de geestelijke krachtpatsers. Maar ook de spirituele bodybuilders die in de sportschool constant in de spiegel kijken hoe sterk ze wel niet zijn.

Eigenlijk, gaat de hele vergelijking met trainen mank. Want, we hoeven niet sterk te zijn. We hoeven geen geestelijke krachtpatsers te worden met wie nooit iets gebeurt. We hoeven geen harnas aan te trekken om de strijd aan te gaan met het leven zelf. De zachte krachten, zullen zeker winnen. Niet de machtige eikenboom, maar het mosterdzaad zal het grootste zijn. Niet de God die met ziektes en groot vertoon zijn macht laat zien, maar Gods Zoon, Christus, de gekruisigde timmerman uit een klein dorp.

We hoeven niet alleen maar sterk te zijn, maar moeten vooral vertrouwen en proberen mee te buigen met het leven. Ons inspannen voor onze roeping, en vertrouwen op dat God de rest doet. Dat moeten we als individu, maar ook als gemeente. Wat er ook op ons pad komt, komende jaren, laten we ons inspannen om kerk te zijn, trouw zijn aan wat ons drijft en vertrouwen op dat God de rest doet.

Wat voor oogst er opkomt van datgene wat we komende tijd zaaien, kunnen we niet overzien. Maar doen we het met vertrouwen dat God er bij betrokken is, dan moeten we als kerk geloven dat het goed komt. Deze Martinus-gemeente bestaat al duizend jaar. Dat is vrijwel de helft van de totale tijd dat de kerk op aarde bestaat. Dat is een ongelooflijk lange tijd, met veel onzekere momenten, maar ook met vele mooie gebeurtenissen. Waarin al vele andere moeilijke beslissingen zijn genomen, met het oog op de toekomst van de kerk.

In al die tijd, hebben wij als gemeenschap, met zorgen maar ook met dromen, vertrouwd op dat het uiteindelijk goed zou komen. God bouwt zijn koninkrijk niet op manieren die wij verwachten. Maar op manieren die uiteindelijk, goed lijken te kloppen. Zo is het met zijn koninkrijk, met onze Martinus-gemeente en met al jullie eigen, individuele levens. Een zaadje is niets anders dan een boom in wording.

Wat de toekomst ons gaat brengen, dat kan ik niet zeggen. Niemand van ons kan dat voorspellen. Maar het is niet alleen aan ons. Het enige wat onze taak is, is om ons best te doen en God in het heden te vertrouwen, zodat we samen, een goede toekomst, met rijke oogst, tegemoet zullen gaan.

In naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest,

Amen